

LÍRICA GREGA

CURS 2013-2014

1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Lírica Grega
Codi	100398
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	3er curs Segon Semestre
Horari	Dilluns i dimecres, de 8.30 a 10.00 h.
Lloc on s'imparteix	Facultat de Filosofia i Lletres
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Carlos Varias García
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/136
Telèfon (*)	935813226
e-mail	Carlos.Varias@uab.cat
Horari d'atenció	Dilluns i dimecres, de 10 a 13 h.

2. Equip docent

Nom professor/a	Carlos Varias García
Departament	Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana
Universitat/Institució	Universitat Autònoma de Barcelona
Despatx	B7/136
Telèfon (*)	935813226
e-mail	Carlos.Varias@uab.cat
Horari de tutories	Dijous, de 11.30 a 12.30 h.

(Afegeix tants camps com sigui necessari)

(*) camps optatius

3.- Prerequisits

És imprescindible haver aprovat l'assignatura *Poesia Èpica Grega Arcaica*, corresponent al segon semestre del 2on curs.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura s'inclou dins la matèria *Llengua i Literatura Clàssiques*, i és concebuda en continuïtat i com a complement de l'assignatura *Poesia Èpica Grega Arcaica*, que ha estat cursada en el segon quadrimestre del segon curs.

Descripció de l'assignatura (segons el Pla d'Estudis): Serà traduïda i comentada una selecció de poesia lírica grega de l'anomenada època arcaica (segles VII, VI i primeries del V aC), amb atenció especial als poetes elegíacs i iàmbics i a la poesia monòdica; hom farà una introducció a la poesia coral. Els estudiants hauran de llegir en traducció una antologia de la lírica grega.

Objectius formatius: El treball a les classes presencials, les lectures complementàries recomanades i, si s'escau, els seminaris i tutories tenen per finalitat que l'estudiant, en acabar el semestre, adquireixi els objectius següents:

- 1/ Tenir els coneixements teòrics i tècnics que li permetin la comprensió d'un text de poesia lírica grega.
- 2/ Traduir un text líric grec (especialment elegíac i iàmbic) de 15 a 20 versos en una hora i mitja.
- 3/ Fer un comentari exegètic i mètric d'un text de poesia grega (especialment elegíaca i iàmbica) partint de les qüestions proposades pel professor.
- 4/ Situar un text líric grec dins el seu context històric i literari.

5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència B04. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic especialitzat i no especialitzat.

Resultats d'aprenentatge RA1. Explicar oralment i per escrit les característiques temàtiques i lingüístiques del gènere corresponent.

Competència CE1. Analitzar i aplicar els coneixements gramaticals adquirits a l'anàlisi i comprensió dels textos grecs i llatins.

Resultats d'aprenentatge RA2. Aplicar l'anàlisi morfosintàctic a la lectura de textos grecs identificant les característiques pròpies del gènere literari o de la variant lingüística.
RA3. Traduir correctament un passatge dels autors proposats, adequant-se al registre propi del seu gènere.

Competència CE4. Interpretar textos llatins i grecs, escrits en prosa i en vers, aplicant el mètode filològic.

Resultats d'aprenentatge RA4. Demostrar el coneixement de les tècniques filològiques aplicades als textos antics.
RA5. Elaborar un comentari gramatical, mètric i de *realia* d'un text del gènere corresponent.
RA6. Identificar els principals temes del gènere corresponent.

Competència CE7. Identificar el fet literari clàssic i la seva transmissió.

Resultats d'aprenentatge RA7. Contextualitzar en el seu marc cultural el gènere corresponent, la seva gènesi i la seva evolució.

Competència CT6. Organitzar el temps i els propis recursos per al treball: dissenyar plans amb establiment de prioritats d'objectius, calendaris i compromisos d'actuació.

Resultats d'aprenentatge RA8. Planificar el treball personal i d'identificar els mecanismes d'accés a la documentació i a la informació.

6.- Continguts de l'assignatura

1. Introducció a la poesia lírica grega arcaica. L'època arcaica de Grècia (segles VII i VI aC.): canvis econòmics, socials i polítics.- Els gèneres de la poesia lírica arcaica. Mètrica i llenguatge.- Els continguts de la lírica grega.- La difusió i la transmissió dels textos.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, *Historia de la literatura grega*, cap. IV.C: "La lírica temprana.1. Sus orígenes y géneros", pp. 131-134; 2/ F. R. Adrados en J. López Férez (ed.), *Historia de la literatura grega*, cap. V.1: "Lírica grega. Introducción general", pp. 106-116.

2. El iambe. Trets generals. Poetes iàmbs: Arquíloc, Semònides, Hipòanax.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.2: "El yambo", pp. 134-142; 2/ F. R. Adrados, cap. V.2-3: "Elegía y yambo. Generalidades" i "Arquíloco", pp. 117-132; cap. V.6-7: "Semónides" i "Hiponacte", pp. 136-144.

Traducció i comentari:

Arquíloc, F 1-5; 13; 19; 21-22; 30-31; 42-44; 105; 114; 122; 128 West.

Semònides, F 1; 7 West.

Hipòanax, F 3+3a; 28; 32; 34; 36; 39; 68; 128 West.

3. L'elegia. Trets generals. Poetes elegíacs: Cal·lí, Tirteu, Mimnèrm, Soló i Xenòfanès.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.3-4: "La elegía" i "Solón", pp. 142-153; 2/ F. R. Adrados, cap. V.4-5: "Calino" i "Tirteo", pp. 132-136; cap. V.8-9: "Solón" i "Mimnèrm", pp. 144-154.

Traducció i comentari:

Cal·lí, F 1 Gentili-Prato.

Tirteu, F 6-7; 8; 14 Gentili-Prato.

Mimnèrm, F 1; 5; 7-8; 23 Gentili-Prato.

Soló, F 1-3; 7; 12; 15; 18; 23; 30 Gentili-Prato.

Xenòfanès, F 1-2 Gentili-Prato.

4. Els corpora elegíacs. Teognis i la Col·lecció Teognídia.- L'epigrama.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.G.1-2: "Teognis" i "El epigrama y el escolio", pp. 195-201; 2/ F. R. Adrados, cap. V.10-11: "Teognis y la Colección Teognidea" i "Epigrama", pp. 155-167.

Traducció i comentari:

Teognis 1-38, 53-68, 119-128, 133-142, 235-256, 1135-1150 West

5. La monòdia lesbia. "Món masculí" i política en Alceu.- "Mon femení" i erotisme en Safo.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.5: "El canto lesbio" p. 153-174; 2/ F. R. Adrados, cap. VII: "Monodia", pp. 185-200.

Traducció i comentari:

Safo, F 1; 2; 31; 34 Page.

6. Introducció a la lírica coral i Anacreont. Alcma i els cors femenins espartans.- La renovació de la lírica coral: Estesícor.- Íbic de Règion.- La poesia monòdica i convival d'Anacreont.- L'esplendor de la lírica coral: Simònides, Baquilides, Píndar.- Lírica regional: Corinna.

Lectures obligatòries: 1/ A. Lesky, cap. IV.C.6: "El canto coral", pp. 174-180; cap. IV.G.3-5: "Anacreonte", "Lírica de la madre patria" i "Lírica coral", pp. 201-235; 2/ F. R. Adrados, cap. VI: "Lírica arcaica coral", pp. 168-184; cap. VII.4-5: "Anacreonte" i "Escolios", pp. 200-205; 3/ E. Suárez de la Torre en J. A. López Férez (ed.), *Historia de la literatura grega*, cap. VIII: "Lírica coral", pp. 206-242.

7.- Metodologia docent i activitats formatives

Les classes presencials seran eminentment pràctiques. El professor dedicarà temps a:

1. Llegir, traduir i comentar la selecció de textos proposada.
2. Proporcionar als estudiants mecanismes que els permetin augmentar progressivament el volum de text traduït.
3. Corregir els textos traduïts diàriament pels estudiants, individualment o en grup.
4. Comentar el contingut lingüístic, literari i sociocultural dels textos traduïts, amb èmfasi singular als aspectes relatius a la seva tradició posterior.
5. Explicar continguts que ajudin a contextualitzar el text.

L'estudiant s'haurà de responsabilitzar de dur diàriament el text proposat per a la traducció i el comentari.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides (33'5%)

Exposició dels continguts teòrics de l'assignatura	11 h.	RA1, RA7
Realització d'exercicis de traducció i comentari	33 h.	RA2, RA3, RA4, RA5, RA6, RA8
Exàmens parcials de traducció (3)	4,5 h.	RA1, RA2, RA3, RA4, RA5, RA6
Control de la lectura obligatòria (1)	1,5 h.	RA1, RA7, RA8
TOTAL	50 h.	

Supervisades (16'5%)

Tutories en grups reduïts	15 h.	RA2, RA3, RA7
Traduccions supervisades	10 h.	RA2, RA3, RA4, RA5, RA6
TOTAL	25 h.	

Autònomes (50%)

Lectura d'una antologia de la lírica grega	15 h.	RA1, RA7, RA8
Realització d'exercicis i traduccions	60 h.	RA2, RA3, RA4, RA5, RA6
TOTAL	75 h.	

8.- Avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura es farà prenent com a referència les activitats d'avaluació que consten en el quadre inferior.

És molt important que l'estudiant tingui en compte que l'avaluació també contempla l'assistència regular a classe i la realització i valoració dels exercicis, traduccions i qüestions diverses proposades a classe en els terminis establerts pel professor, per tal de demostrar la comprensió i aplicació dels continguts explicats a classe (15%).

Aquell estudiant que hagi presentat dues de les activitats d'avaluació, no podrà renunciar a ser avaluat; en altres paraules, no podrà optar a tenir un "No Presentat" com a qualificació final.

És requisit imprescindible treure una nota mínima de 4 en cadascun dels tres exàmens parcials de traducció (en total, 70% de la nota final) per aprovar l'assignatura. També és imprescindible treure una nota mínima de 4 en el control de lectura obligatòria (10%) per aprovar l'assignatura. A la Reavaluació final, l'estudiant podrà recuperar les activitats que no hagi superat abans.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Dia 2/4/2014: Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric i literari de textos no traduïts a classe (1er parcial) = 25%	1,5 h. (activitat dirigida)	Demostrar la capacitat de comprendre un text líric grec
Dia 28/5/2014: Examen de traducció amb diccionari i comentari mètric i literari de textos no traduïts a classe (2on parcial) = 25%	1,5 h. (activitat dirigida)	Demostrar la capacitat de comprendre un text líric grec
Dia 2/6/2014: Examen de traducció sense diccionari i comentari literari i sociocultural de textos traduïts a classe = 20%	1,5 h. (activitat dirigida)	Demostrar la capacitat de comprendre un text líric grec
Resolució d'exercicis del treball diari a classe = 20%	58 h.	Demostrar la capacitat de comprendre els textos lírics grecs
Dia 23/4/2014: Control de lectura del llibre: E. Suárez de la Torre, <i>Antología de la lírica griega arcaica</i> , Madrid: ed. Cátedra, 2002 = 10%	18,5 h.	Demostrar els coneixements literaris de l'assignatura

9- Bibliografia i enllaços web

Bibliografia bàsica:

- A. Lesky, *Historia de la literatura grega*, Madrid: Gredos 1969.
- J. A. López Fèrez (ed.), *Historia de la literatura grega*, Madrid: Cátedra 1988.

Edicions de textos grecs:

- *The Cambridge Companion to Greek Lyric* (recurs electrònic).
- F. R. Adrados, *Líricos griegos. Elegíacos y yambógrafos arcaicos (siglos VII-V a. C.)*, Madrid 2010.
- B. Gentili; C. Prato, *Poetae elegiaci. Testimonia et fragmenta. Pars I*, Leipzig 1988.
- M. L. West, *Delectus ex Iambis et Elegis Graecis*, Oxford 1980.
- M. L. West, *Iambi et Elegi Graeci ante Alexandrum Cantati*, I-II, Oxford 1972.
- D. L. Page, *Lyrica graeca selecta*, Oxford 1968.

Traduccions de textos grecs:

- F. R. Adrados, *Lírica griega arcaica: poemas corales y monódicos, 700-300 a. C.*, Madrid 1980.
- M. Balasch, *Lírica grega arcaica*, Igualada 1963.
- M. Balasch, *Píndar. Epinícis. Odes triomfals de l'olimpisme clàssic. Obra completa*, Barcelona 1987
- A. Bernabé; H. Rodríguez Somolinos, *Poetisas griegas*, Madrid 1994.
- J. Ferraté, *Líricos griegos arcaicos*, Barcelona 1968.
- C. García Gual, *Antología de la poesía lírica griega (siglos VII-IV a. C.)*, Madrid 1983.
- M^a. R. Llabrés, *Poemes lírics de la Grècia antiga*, Barcelona 1999.
- E. Suárez de la Torre, *Antología de la lírica griega arcaica*, Madrid 2002 [lectura obligatòria].
- E. Suárez de la Torre, *Píndaro. Obra completa*, Madrid 1988.
- E. Suárez de la Torre, *Yambógrafos griegos*, Madrid 2002.

Diccionaris:

- A. Bailly, *Dictionnaire Grec-Français*, Paris 1963²⁶.
- H. G. Liddell; R. Scott; H. S. Jones, *A Greek-English Lexicon*, Oxford 1996 (with a revised supplement).

Breu bibliografia complementària:

- *Lustrum* 31-36 (1989-1994): repertoris bibliogràfics crítics dels autors lírics grecs.
- F. R. Adrados, *Orígenes de la lírica griega*, Madrid 1976.
- F. R. Adrados, *El mundo de la lírica griega antigua*, Madrid 1981.
- F. R. Adrados, *Sociedad, amor y poesía en la Grecia antigua*, Madrid 1995.
- M. Brioso; A. Villarrubia (eds.), *Consideraciones en torno al amor en la literatura de la Grecia antigua*, Sevilla 2000.
- F. J. Cuartero, "El simposi com a àmbit literari", en *Homenatge a Josep Alsina. Actes del Xè Simposi de la Secció Catalana de la SEEC (Tarragona, 28 a 30 de novembre de 1990)*, vol. I, Tarragona 1992, pp. 121-145.
- B. Gentili, *Poesía y público en la Grecia antigua*, Barcelona 1996.
- F. J. Gómez Espelosín, "La lírica arcaica como fuente histórica: condicionantes y perspectivas", *Estudios Clásicos* 94 (1988), pp. 7-22.
- A. Guzmán Guerra, *Manual de métrica griega*, Madrid 1997.
- C. Miralles, "El yambo", *Estudios Clásicos* 90 (1986), pp. 11-25.
- C. Miralles, "La lírica griega arcaica", en *Actas del VII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 20-24 de abril de 1987)*, vol. II, Madrid 1989, pp. 17-42.
- C. O. Pavese, *Tradizioni e generi poetici della Grecia arcaica*, Roma 1972.
- J. Pòrtulas, "Poetas míticos de Grecia", en *Actas del X Congreso Español de Estudios Clásicos (Alcalá de Henares, 21-25 de septiembre de 1999)*, vol. I, Madrid 2002, pp. 289-312.
- E. Suárez de la Torre, "Religión griega y lírica arcaica", en *Actas del VIII Congreso Español de Estudios Clásicos (Madrid, 23 al 28 de septiembre de 1991)*, vol. II, Madrid 1994, pp. 33-79.
- M. L. West, *Studies in Greek Elegy and Iambus*, Berlín-New York 1974.
- M. L. West, *Greek Metre*, Oxford 1982.